

Nr 676

Av herr **Gustafsson** i Skellefteå m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning om allmän varuskatt, m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 162 har frågan om budgetpolitikens utformning aktualiserats. I särskild motion yrkas från vår sida avslag på de i denna proposition framlagda förslagen om införande av allmän omsättningsskatt. I samma motion har vi angivit ett alternativt program för budgetpolitikens utformning utan omsättningsskatt. I denna motion behandlas frågan om förbilligande av skolbyggandet i syfte att minska statens bidrag härför.

I motion till årets vårriksdag framhölls från vårt håll det angelägna i att man trots de rådande statsfinansiella svårigheterna ändå försöker att i så stor utsträckning som möjligt tillgodose behovet av goda skollokaler. Om detta skall bli möjligt, framhölls vidare, är det emellertid nödvändigt att man genom noggrann planläggning och omsorgsfullt utnyttjande av den moderna byggnadsforskningens senaste rön begränsar kostnaderna för varje enskilt objekt. I den från vår sida väckta motionen citerades därvid bl. a. ett av Stockholms stads skolbyggnadskommitté avgivet betänkande, där man framfört motsvarande synpunkter och även pekat på konkreta besparingsmöjligheter.

I motionen pekade man också på de möjligheter till besparingar som ett ökat utnyttjande av s. k. skolpaviljonger innebär.

Motionen utmynnade i förslag att riksdagen skulle uttala sig för en ökning av investeringsramen för skolpaviljonger från av Kungl. Maj:t föreslagna 21 milj. kr. till 30 milj. kr. Vidare att statsbidraget fr. o. m. 1 jan. 1960 skulle beräknas på ett bidragsunderlag av 900 kronor per kvadratmeter nettogolvyta och att den nuvarande anknytningen till byggnadskostnadsindex skulle upphöra. Dessutom föreslogs i motionen att Kungl. Maj:t skulle företaga en översyn av statsbidragsbestämmelserna i syfte att för budgetåret 1960/61 åstadkomma en besparing i förhållande till nu utgående bidrag med 10 milj. kr.

Från vårt håll har vi i en i dag väckt motion avvisat Kungl. Maj:ts förslag att införa en allmän omsättningsskatt. I denna motion redovisas de risker som är förenade med den föreslagna skattehöjningen. I stället har vi pekat på möjligheterna att täcka den uppkomna budgetbristen bl. a. genom en begränsning av statens utgifter.

När det gäller skolhusbyggandet bör det emellertid enligt vår mening

vara möjligt att åstadkomma en begränsning av byggnadskostnaderna och därmed också av statens kostnader härför, utan nedskärningar i den planerade byggnadsvolymen.

Med de av oss i den tidigare nämnda motionen till årets vårriksdag föreslagna ändringarna i statsbidragsbestämmelserna skulle det ha varit möjligt att begränsa statsbidraget för budgetåret 1960/61 med 10 milj. kr. i förhållande till anslaget under innevarande budgetår.

Förslaget blev emellertid avvisat av riksdagsmajoriteten. Sedan dess har ytterligare ett antal skolhusbyggen projekterats och beviljats statsbidrag enligt hittills gällande bidragsnormer. Det är därför inte möjligt att med de av oss då föreslagna åtgärderna nu åstadkomma en motsvarande begränsning av statsbidraget för budgetåret 1960/61.

Vi vill därför föreslå att statsbidrag för skolbyggnader för vilka ansökningar inkommer fr. o. m. 1 januari 1960 beräknas på ett grundbelopp av 850 kronor per kvadratmeter nettogolvyta, varvid beloppet liksom vi tidigare föreslagit ej bör vara anknutet till byggnadskostnadsindex.

För första hela budgetåret (1960/61) blir besparingen genom statsbidragets konstruktion ca 10 milj. kr.

Som departementschefen framhöll i sin proposition till vårriksdagen (nr 82) tenderar kommunerna att anpassa sina byggkostnader till det enhetspris som ligger till grund för statens bidragsnormer. (Vid statsbidragsjusteringen 1957 anpassades kostnaderna nedåt med ca 15 %).

Om grundbeloppet per kvadratmeter nettogolvyta sänks kan man alltså räkna med att kommunerna vid sina projekteringar försöker nedbringa kostnaderna så att de kommer i överensstämmelse med det tillämpade enhetspriset. Genom tillämpning av skolpaviljongsystemet och andra rationaliseringsåtgärder finns det också reella förutsättningar härför.

Vi har vid dessa beräkningar också förutsatt att ett större investeringsutrymme reserveras för det billigare paviljongbyggandet.

Ett ökat paviljongbyggande utgör nämligen ett viktigt led i besparingssträvandena inom skolbyggnationen. I dag kan man också efter vunna erfarenheter fastslå att användningen av skolpaviljonger inte endast bör begränsas till att åstadkomma ett extra tillskott under en toppbelastningsperiod för en kommun. Dessa byggnader kan också användas för lokaler avsedda för ett mer långvarigt bruk. Det är därför enligt vår mening motiverat med en för paviljongbyggandet mer gynnsam avvägning av investeringsutrymmet för det totala skolbyggandet. Vi föreslår sålunda att en omfördelning av anslaget för byggnadsverksamhet m. m. inom skolväsendet företas så att anslaget för innevarande budgetår upp till 30 milj. kr. utnyttjas för byggande av skolpaviljonger.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi,

att riksdagen — i samband med behandlingen av de ge-

nom Kungl. Maj:ts proposition nr 162 aktualiserade budgetfrågorna — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa

1. om sådan ändring i Kungl. Maj:ts kungörelse 1957: 318, att bidragsunderlaget från den 1 januari 1960 beräknas med utgångspunkt i ett grundbelopp av 850 kr. per kvadratmeter nettogolvyta, varvid dock grundbeloppet omräknas med hänsyn till *dels* den förändring av byggnadskostnaderna i allmänhet som inträtt under tiden från den 1 januari 1956 till den 1 januari 1959, *dels* de särskilda olikheter i fråga om byggnadskostnader som finns mellan skilda orter, samt

2. att 30 milj. kr. av anslaget för innevarande budgetår till *Bidrag till byggnadsarbeten m. m. inom skolväsendet* tages i anspråk för byggande av s. k. skolpaviljonger så att ett ökat tillskott av skollokaler kan vinnas inom anslagsramen.

Stockholm den 6 november 1959

Henning Gustafsson

Skellefteå

Sven Wedén

Sven Gustafson

Göteborg